

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Apodixes, Sive Demonstrationes Tres Horrendarvm Blasphemiarvm Ecclesiae A Calvino Reformatae, Circa tres primos Symboli Catholici Articulos

Bosendorf, Hermann

Monasterii VWestphaliae, 1608

Capvt IV. Dilutio generalium responsionum Prædicantis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35415

CAPVT IV.

*Dilutio generalium responsionum
Prædicantis.*

VT vim huius apodixeos aliarumq; elidat prædicans, multa vndecunq; potest, eaq; sæpè non satis intellecta, nec coherentia, etiam ex Bellarmino & Catholicis coaceruat. Respondet primo: *quis credat Calvinum adeo dementem fuisse, vt ipse id disertè assereret, quod alijs pro summa blasphemia imputaret.* Ita disput. 1. Apologetica §. 35. Existimatq; nec Calvinum, nec Melanthonem, aliosq; potuisse hæreticorum more sentire & scribere contraria. Sed tute crederes iã nunc, mi prædicans, si, quod te monueram, secutus esses consilium, inspexissesq; secundam Becani quæstionem Calvinisticam, vbi contradicentia ex Caluino in lucem extrahit. Vis vt actum agam, & obiter eorum aliqua repetam? 4. Inst. c. 1. §. 4. ait: *extra eius (Ecclesiæ visibilis de qua agit ibi) gremium nulla est speranda peccatorum remissio, nec vlla salus.* Et nihilominus lib. 4. c. 16. §. 24. & 25. concedit filios fidelium ante baptismum mortuos consequi peccatorum remissionem, & salutem antequam sint in Ecclesia: quãdoquidem per solum baptismum admittuntur in Ecclesiam visibilem: vt vult 4. Inst. c. 1. §. 7. rursus 3. Inst. c. 2. §. 16. & sequentibus, negat eum esse

Calvinus
sibi sæpe
cōtrarius.

Extra Ec-
clesiam vi-
sibilem nō
est remis-
sio peccati.
Extra eam
est remis-
sio.

C

fide-

fidelem, qui non certitudine fidei credat, sibi remissa esse peccata: at in eodem c. §. 10. & 11. afferit neminem certò scire, veram se fidem habere, tot vanitatis recessus habet, tot mendacij latebris scatet cor humanum, tam fraudulentam hypocrisis tectum est, vt seipsum saepe fallat. Sed nolo plura, ipsum ad fontem locis citatis: & si vis etiam Theomachiam Calvinisticam Feuardentij, plenam Caluini contradictionibus, simul etiam memento §. 12. primæ disputationis à te dictum: *Errare illi Doctores nostr. (Caluinus, Beza) potuerunt, & haud dubiè alicubi errarunt. Noli mutare toties mentem & stylum. Crede tuo Stācaro dicenti de Caluino: nescit quid scribat, aut de quibus affirmet, modo vnā sententiā ponit, immediatè addit cōtradiCTORIAM.* Crede Caluino de se suisq; reformatis humiliter sapienti semel, & dicenti in libro de scandalis: *Quod non eodem simul momento omnia viderint, quod non ad vnguem expolitum primo die tam arduum opus fuit, offendi se nonnulli causantur. Quam importuna sint laetitiae istae quis non videt? perinde enim faciunt, ac si quis nos accuset, quod primo aurora exortu Solem meridianum nondum cernimus.* Tuæ sunt istæ importunæ laetitiae, prædicans, quas accusat; tua est stultitia, qui profectum inuides Caluino, visq; summo manè vidisse iubar meridianū; profecit, correxit, mutauit sua, prout & communis hominum cōditio est (à qua se ipse exemptum nunquam, vt ais §. 12.) & tempora, quibus ser-

Stancaro
contradi-
ctoria scri-
bit Calu.

Caluinus
paulatim
proficit.

feruendū Calvinianis est, postulârunt. Quando Libertini instabant, arma illi assumenda fuere Catholica, eo quod aliter eos non posset prosternere. At contra Catholicos, sensit idem cum Libertinis; ne qua in re videretur cedere Catholicis.

Respondet prædicans 2. Deum non esse Caluino authorem peccati, vt peccatum est, §. 27. & alibi sæpe. Item in respons. ad 3. & 4. argumentum libelli *Zugenscheinliche außführung* / 20. mendacium ait esse, Dei voluntatem & operationem extendi ad peccatum, vt est peccatum. Sed deerrat à mente sua & Caluini, quam inquirimus. Non enim dubitamus Caluino videri Deum velle & intendere ipsissimum peccatum, & quidem vt est peccatum. 1. Quia id vult Caluini Deus secundum occultum suum decretum, quod ferè prohibet decalogo & in scripturis. At in Decalogo prohibet peccata quæ peccata sunt. Eadem ergo vult etiam quæ sunt peccata. Maior ex 1. Institut. cap. 18. §. 3. & cap. 17. §. 1. habetur vbi inquit: *Obijciunt, si nihil eueniat nisi volente Deo, duas esse in eo contrarias voluntates: quia occulto consilio decernat, quæ lege sua palam vetuit.* Quid autem Caluinus ad hanc obiectionem? hoc tantum: *Quomodo idem diuerso modo nolit fieri, & velit, non capimus.* Eho etiamnum prædicans Caluini tui mentem non perspicias? non audis:

Deum Caluini velle peccatum vt est peccatum.
1. Ratio.

Idem illud quod vult Deus Caluino, nō vult, at non vult Deus peccatum vt peccatum est, vult igitur etiā idem peccatū vt peccatum est. At inquis qui id fieri potest? Audi igitur iterum & acquiesce. Calvinus ait, *non capimus*. Quid tu igitur diuertis à peccato ad opus vt opus, & ad alios id genus logos merissimos? Calvinus ait id non capimus, tun' maior Caluino & discipulus supra magistrum es? dic etiam de te: id non capio, & relinque tuas actiones & passiones malè realiter abs te distinctas, relinque pœnas cæteraq; quæ vis considerare in peccato. A catholicis ista sumpta, non faciunt ad stomachum Caluini, multo minus ad Zvvinglium; cui tamen imperitus agyrta eodem collyrio succurrere niteris §. 32. & 33. Explodit te cum glossis tuis Tom. I. in explicatione Artic. 20. Vbi indignè ferens, ex sua doctrina inferri, hominem damnari propter peccata, quæ Dei potius quam ipsius sunt opera; respondet cum stomacho: *De hoc ipsum Deum interroga. Ego enim ei non fui à consilijs*. Fortassis iam tu Deum ipsius (album an atrum nescio) interrogasti, didicisti quæ non licuit Heluetio Patriarchæ loqui. Si non id factum adhuc, vnde hæc tibi notitia, quæ non nisi cõfiliariorum Dei Zvvingliani propria?

2. Ratio.

II. Quæ Catholici doctores volunt Dei permisso contingere, eorum omnium Deum esse authorem vult Calvinus eodem in loco, ridetq; nudam Dei permissionem in peccati pro-

Calua
Zvvinglij
excusatio.

perpetratione, vt mendacium, tergiuersionem, effugium repudiandum sigmentum euanidum, friuolam solutionem, cauillum insulsum, dilutū, insipidum.

At Catholici volunt peccata, vt peccata sunt, Dei permisso contingere. Vult igitur Caluinus Deum esse peccatorū authorem quā sunt peccata. De secunda huius syllogismi propositione dubitari non potest, vt quam Scholastici accuratè tradunt in 2. sentent. dist. 37. & 1. 2^a. q. 79. Vide Bellarm. de amiss. gratiæ li. 2. Valentiam ad q. 79. 1. 2^a. Vasquez ibid. Molinam in 1^a m. D. Tho. Becanum c. 7. disput. de prædest. Veniamus ad maiorem, eamque probemus primo ex instituto Caluini, quod erat catholicorum sententiam refellere, vt videre est initio capiti s. 1. vbi statim reprehendit distinctionem inter agere Dei & permittere, aitq; *quod tergiuersando velint effugere, Dei tantum permisso, non etiam voluntate fieri peccata*, quasi dicat Catholicorum esse subterfugium voluntatem Dei permissiuam peccati inducere, sibi autem absurdum nō videri, eius voluntatem verè actiuam esse respectu peccati, eiusq; causam, ita vt volente, iubente, & agente Deo fiat peccatum. 2. idem tota eius disputatio præ se fert, in qua permissionem semel atq; iterum vellicat, eos nugari & ineptire dictitans, qui in locum dictæ prouidentiae nudam permissionem substituunt, ac si eius iudicia pēderent ab hominum arbitrio. 3. verba citata in thesi, 3. Ratio.

C 3 sunt

funt clarissima, nec deprauationem prædicantiam patiuntur: & iam satis apertè ostendi, Deum vocari omnium eorum authorem, quæ isti Censores dicunt otioso tantum eius permissu contingere. Adde quod subdat, volente Deo Christum crucifixum, volente Deo Absolonem vxores patris stuprasse, volente Deo adeoque eius iussu Semei maledixisse Dauidi. Hæc nisi mentem perdidisset prædicans satis eum potuissent instruere, quæ esset mens Caluini circa peccata. Nec quicquam illi patrocinator, quod Caluinus dicat *otioso permissu*; quia facit in eo quod solent calumniatores, qui vt habeant quod carpant, sua alijs affingunt. Nam Catholici nesciunt permissionem otiosam, nudã quidem, & à quã excludant Dei ad peccatum quã peccatum est cooperationem, probè sciunt. Dicunt enim & docent Deum permittere, vt peccet homo pro libertate arbitrij sui, nec peccatum, sed peccati permissionem velle; at otiosam prorsus nesciunt. Nam iidem tradunt eum peccata permissa pro sua sapientia ordinare, & ordinata tempore suo etiam plectere. Prætermitto iam quod communis sit Calvinistarum cantilena, Deum esse authorem vnius peccati in pœnam alterius: ex quo liquidissimè sequitur à Deo esse peccatum, vt peccatum est, de quo paulo post. Prætermitto alia quæ ex lib. 3. Institut. cap. 23. §. 4. & 5. alijs locis alij annotârunt. Hæc Caluini

4. Ratio,

5. Ratio,

uini regula est loco cit. §. 6. vniuersalis: omnia quæ fiunt Dei voluntate & decreto fieri, adeoque quæ futura sunt, ideo Deum præuidere, quia ita vt fierent decreuerit. Quod si ita est, nonne etiam necessarium est fateri, vel Deum Caluino futura peccata, qua sunt peccata, non præuidisse, vel si præuidit, vt fierent etiam decreuisse & voluisse? De hoc argumento qui plura volet legat Bellarminum li. 2. de amissione gratiæ cap. 4. Becanum loco cit.

Respondet 3. Deum non velle aut destinare peccatum, nisi quatenus hoc ipsum pœnæ rationem habet, vt quidem interdum habere solet. Ita disputat. prima Apolog. §. 25. quibus §. 46. addit, *punit interdum Deus peccata peccatis*. Sed hac euasione satis hic prædicans ostendit primò, se nec quid ex alijs transcriberet, nec quomodo sua connecteret, attendisse. *Vult Deus, ait, peccatum vt habet rationem pœnæ; vult igitur peccatum ipsum, esto per illud pœnam etiam appetat. Vti qui vult suspendium Lauerionum, vt satisfiat iustitiæ, is omnino vult suspendium, esto præter illud etiam iustitiam spectet. Rursum vult ipsi Deus peccatum, vt pœna est alterius peccati, at peccatum pœna est & maxima quatenus prægrandè malum est, & à DEO separat.*

An Deus velit peccatum sub ratione pœnæ.

Vertigo Vorstiana & contra-dictio.

vult igitur peccatum quatenus est peccatum & malum. Quid igitur Battus isle toties recit Caluini Deum nolle peccatum, nisi quia opus est? quid toties recoquit insipidam illam suam cramben Deum authorem esse a-

Deum non
velle pecca-
tum sub
ratione
pœnæ.

1. Ratio.

2. Ratio.

3. Ratio.

Præoccu-
patio.

ctus vitiosi, & non inhærentis illi vitij? Sed & à vero est alienissimū quod sumit, Deum peccatum vnum infligere vt pœnam alterius. Primò, quia non sunt facienda mala vt eueniant bona, Rom. 3. at peccatum malum est, & quidem omnium maximum in tota rerum natura, peccatum igitur Deo faciendum non est, vt eueniat iustæ pœnæ inflictio. Secundò pœna respectu iudicis eam infligentis, semper habet rationem vltionis, at nouum peccatum respectu Dei non habet rationem vltionis, sed offensæ nouæ & iniuriæ, quæ noua per illud irrogatur diuino numini. 3. Peccatum prout debet esse pœna, non amittit formalem rationem peccati, nec etiã malitiæ quam includit: at fieri non potest, vt hanc malitiam Deus expetat; eius enim natura bonitas est, à qua mali desiderium nulla potest ratione profluere, mali, inquam, ex se & intrinseca sua ratione: ne cum sectionibus vltionibusq; suis (quas æger appetit vt confanescat) occurrat iterum prædicans. Longè autem aliud est à dictis, Deum propter aliquod peccatum subtrahere gratiam, ex quo peccator cadit deinde in aliud peccatum, quia hoc nõ est Deum

vel-

velle ipsum peccatum, sed subtractionem gratiæ auxiliijq; postquam subtractionem homo mala sua voluntate nouū operatur peccatum.

Bellarmin. c. 17. loco cit.

Respondit 4. Diuersas esse causas impellentes & fines, quos intendat Deus, & quos homo vel Sathan sibi proponat: diuersum item esse sensum modumq; quo operetur Deus, & quo operetur homo: Accedere præter hæc alias circumstantias, quibus facile excusetur Deus, & peccati condemnetur homo. §. 23. & 29. Hæc adeo homini complacuit responsio quoad diuersitatē modi & circumstantiarum, ut triumphos ante victoriam somniârit in responsione, eò quòd verbum hac de re fecissem nullum. Sed cur fecissem? nihil affert prædicans: dicit multa, docet probatq; nihil. Scio Caluinum 2. Inst. c. 4. §. 2. eandem hanc responsionem vsurpare monereq;, ut finem agendi primum inspiciamus, deinde modum, quem Deus, Sathan, & homo in opere malo sibi præfigunt. Sed multis ibi modis & hunc prædicantem, & seipsum fœdè iugulat. Primo namque dicit, *Deum suo modo in reprobis agere, quod Sathan ipse (instrumentum cum sit ira eius) pro eius nutu & imperio huc atq; illuc se inflectit, ad exequenda eius iusta iudicia.* Ex quo consequitur Sathanæ flagitia ex Dei imperio in reprobos exerceri, Deumque authorem & causam eorum esse potissimam. Deinde addit; *omitto hic vni-*

Deus opus
malum pa
trat Calui-
no sed ob
finem bo-
num.

Deus non
generali
tatum sed
& speciali
concurſu
operatur
Caluino
peccatum.

Non poſſe
uarietate
eſſe in fine
& modo
agendi crea-
turae malae
& Dei.

uerſalem Dei motionem, vnde creaturae omnes, vt ſu-
ſtinentur, ita efficaciam quiduis agendi ducunt. de il-
la ſpeciali tantum actione loquor, quae in vnoquoq; fa-
cinore apparet. E quibus verbis colligitur fru-
ſtra ad commune apotelesma, & opus qua opus,
praedicantem ſe in Caluini doctrina reci-
pere. Quando quidem etiam Deus cum repro-
bis agit, & concurrat ad peccatum ſpeciali a-
ctione. Deinde concludens: *idem ergo*, inquit,
facinus Deo, Sathanae, homini assignari, videmus non
eſſe absurdum, ſed varietas in fine & modo facit, vt il-
lic iuſtitia Dei reluceat. Vnde ſequitur iterum
Caluino iudice Deo assignari opus, non tan-
tum qua opus, ſed etiam qua facinus eſt, ſiue
malum opus eſt, eiusque eſſe authorem De-
um, non minus quam Sathanam, eſto in eodem
facinore aliam habeat intentionem Deus, a-
liam Sathan. Sed ad rem. Nego varietatem
eſſe in peccatoris fine & modo, quae non ſit
etiam ex ſententia Caluini a Deo, vt praeci-
pua cauſa. Primò, quia Dei voluntas dici-
tur illi rerum omnium cauſa I. Inſtitut. cap.
18. §. 2. at vero illa in fine & modo varie-
tas intentioque peccatoris res eſt aliqua. il-
la igitur varietas etiam a Deo eſt, non minus
quam a peccante, idemque intendit per pec-
catorem Deus, quod ipſe peccator. Erit igitur
Deus & cauſa intentionis & modi va-
riati. Secundò, Deus vult peccatum, ait me-

us Calvinopredicans, vult igitur etiam intentionem peccatoris malam modumque agendi, sine quibus peccatum, non est Calvinistis peccatum. Intentio igitur & modus non minus sunt à voluntate Dei, quam hominis. Tertio, Deus Calvinianus voluit & decrevit peccatum ab æterno, vt haberet in quo ostenderet puniendo iustitiam, & misericordiam ignoscendo, ergo etiam voluit & decrevit intentionem, in qua constituunt Calvinistæ peccatum. Quarto nego intentionem Dei bonam sufficere, vt excuset opus in se malum. Nec in hoc argumentis meis prædicans in responsione satis adhuc fecit. Erat enim hæc quæstio, possetne Deus velle & operari peccatum, siue opus intrinsecè & ex natura sua malum. Respondet prædicans: *Quicquid agunt homines intentio iudicat omnes*, docetque intentionem in rebus ex se non malis valere plurimum ad earum bonitatem & malitiam. Sed quod hæc responsio nihil faceret ad rhombum, nec ad opus intrinsecè malum, de quo quærebatur, spectaret, succumbens demum argumento sibi obiecto, ait se nunquam asseruisse, Deum concurrere ad opus intrinsecè malum, idque se fateri, non furandum bouem, vt demus pauperi pellem, nec facienda mala vt eueniant bona. O Protheum, ô Chamæleontem, omnes colores pro re nata

Prædicans
declinat
forum as-
sumens res
ex se adia-
phoras, vbi
agendum
erat de a-
ctibus in-
trinsecè
malis.

men

mentientem : quasi iam nõ satis ostensum sit, Deum Calvinistis concurrere ad peccatum vt peccatum est, esseque auctorem peccatorum; aut quasi non sit communis hic Calvinisequarum coccyfimus, ideo impiorum voluntates esse malas, quod in opere ad quod à Deo impelluntur & mouentur, malum eæ spectent finem, Deus autem bonum. Vide Calvinum i. Instit. c. 17. §. 5. & in lib. de æterna prædest. Bezzam in respons. ad Sebast. Castallionem, in refutat. 2. Calu; Zvinglium sermone de prouidentia ca. 6. de quibus Bellarm, lib. 2 ca. 4. de amissi gratiæ, &c. vbi perspicuis eos argumentis conuellit. Ex his iam nemo non intelligit, prædicantem etiam tum mentiri, cum mendacium impingit Iesuitis, in eoque falsi reum conuinci, in quo vult falsos mentitosque suos aduersarios.

Retorsio
mendacio-
rum in ca-
put Vor-
stij.

Mend.
Vorst.

Mendac.
Vorst.

Renumeremus illi impotētis impudētisq; lingue mēdacia eodem quo ipse ea ordine adnumeravit Societatis professoribus. Tertiū, inquit, mendacium Iesuiticum est, quod Deum Calvinus transformet in Diabolum. Sed in eo ipsemet vt iā euici mēdacium dicit; tertium? non. quotum igitur? pauperis est numerare pecus: ditissimus est prædicans mendaciorum: & numero & mensura carent malefani capitistius deliramenta & figmenta. Mentitur cum scribit §. 18. *Quod eadem Calvinus deturpet fuligine Deum, qua Luciferum, mendacium est Iesuitarum*

tarum quartum. Mentitur cum ait §. 19. quod Ie-
 fuita dicant propriam Diaboli esse notam positiuè ho-
 minum mentes excœcare, indurare, decipere, prout
 Genes. 3. locisq; notatis factum est, id quintum Iesui-
 tarum mendacium est. Mentitur cum dicit §. 24.
 quod aiunt: Deum Caluini positiuè indurare men-
 dacium est sextum, idq; vel cœco perspicuum: menti-
 tur cū scribit eum deceptionis & erroris esse potissi-
 mam causam, mendacium esse septimum & octauum.
 Mentitur §. 26. cum asserit: Eum extimulare ad
 rapinas, idq; factum in Assyrijs mēdacium esse nonum
 & decimum. Mentitur cum in fit §. 28. eum fuisse
 cōciliatorem incestus Absolonici, mendacium esse vn-
 decimum: cum tentare homines, esse duodecimum.
 §. 31. cum Sacramentarium Deum Zvvinglio peccati
 authorem esse, vt est vitium internum contendit esse
 decimumtertium. §. 32. cum Idem de Melanthonē
 dicere, decimumquartum numerat. §. 34. cum Cal-
 uino tribuere quod dicat se ostendisse Deum aucto-
 rem esse peccatorum, vult esse decimumquintum &
 decimumsextum. Denique cum decimumsepti-
 mum facit, solum quia ita Vorstio sine teste
 placet, quod de Sathanæ imagine ex Delrio,
 Bredenbachio, Lindano & alijs est in thesi
 productum. Et quid non homini ex menda-
 cijs confuto in Credo caluinisequarum est
 mendacium? Pulchrè Ecclesiastes cap. 10. In
 via stultus ambulans, cum ipse insipiens sit, omnes stul-
 tos estimat. Et Calvinoprædicans in fumis &
 mendacijs ambulans, omnes fumiundos &
 men-

mendaciloquentulos reputat, idq; tanta facit inscitia, vt cæcitate percussum à Deo existimes. Quod negârat in Latino, affirmat in Germanico exemplari. In Latino ait, *verba Melanthonis in thesi citata de adulterio David, &c. nusquam in Melanthane comparent, vt omnino credibile sit ei per mendacium afficta à calumniatoribus.* ita §. 34. At in Germanico concedit, in editione anni 1528. à se, prout allegata à Iesuitis erant, reperta, adeoque non Iesuitas, sed se more suo mentitum, dum mentiri contendit ipsos. Infelix Calvinoprædicans, qui ministerium suum caluere & Calvinisticè mentiri, ita didicit, vt tamen ignoret, mendacem oportere esse memorem sui.

CAPVT V.

De imperitis calumnijs prædicantibus.

Lucifer
princeps
Diabolorum non
est prædicans.

Potius quàm vt quicquam caninis suis arrosionibus & dentibus Prædicans relinqueret intactum, maluit etiam omnibus hætenus contestata notaque ineptè cauillari. Hinc 18. §. ineptit scribens: *Vnde Iesuitæ habent, quod princeps cacodæmonum aliquando Angelorum pulcherrimus fuerit, & iam Lucifer appellandus sit ipsi viderint.* En quam hospes & peregrinus in omni vera Theologia hic meus est præ-